

בס"ד. שיחת ש"פ שמות, כ"ג טבת, מבה"ח שבט, ה'תש"כ.

בלתי מוגה

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפרי בשם זקנו אדמו"ר מהר"ש, ששאל את אביו הצ"צ: מה רצה הסבא — אדמו"ר הזקן — עם דרכי החסידות, ומה רצה עם חסידות? ויענהו הצ"צ: דרכי החסידות היינו שכל החסידים יהיו כמו משפחה אחת, ע"פ התורה, באהבה. חסידות היא חיות. להכניס חיות ולהחיות כל דבר, גם את הלא טוב, לידע אודות הרע שב עצמו, כדי לתקן אותו.

ב. פתגם הנ"ל שייך ליום זה — להיותו היום שלפני כ"ד טבת, יום ההילולא של אדמו"ר הזקן.

ובהקדמה — שאצל כל איש ישראל נשלמת ביום ההסתלקות השליחות שהיתה הנשמה צריכה למלא בעלמא דין, ובפרט אצל צדיקים שהם אכן ממלאים את השליחות בפועל, וכמ"ש² "צדיק ה' צדקות אהב"³.

וכל זה אפילו אצל נשמות שבאות בכמה גלגולים — כידוע מ"ש בכתבי האריז"ל⁴ שרוב הנשמות שבדורותינו אלה אינם נשמות חדשות, כיון שכבר היו בעולם, ועתה באו בגלגול נוסף — הנה מה שידוע לנו, "הנגלות לנו ולבנינו"⁵, הרי השליחות שהיתה הנשמה צריכה למלא בגלגול זה, מסתיימת ביום ההסתלקות; ועאכ"כ בנוגע לאדמו"ר הזקן שנשמתו היתה נשמה חדשה (כידוע המסופר בארוכה⁶ ע"ד ההכנה שהיתה צריכה להיות קודם ירידת נשמתו בעלמא דין, בהתאם לסדר ההכנה של נשמה חדשה), הרי בודאי יום ההסתלקותו הוא גמר כל שליחותו בעלמא דין.

ואז, בגמר השליחות, מתעלית הנשמה — יחד עם כל הענינים שפעלה בעלמא דין — לשרשה היותר נעלה⁷.

(1) שיחת אחש"פ תרצ"ה סי"ב (סה"מ תשי"א ע' 244) — נעתק ב"היום יום" כד טבת.
 (2) תהלים יא, ז.
 (3) חסר קצת (המו"ל).
 (4) ראה שער הגלגולים הקדמה טז. ספר הגלגולים פ"ד. רפ"ז. הובא בלקו"ת שה"ש נ, א. ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ח ע' 240 ואילך.
 (5) לשון הכתוב — נצבים כט, כח.
 (6) ראה סה"ש תשי"ה ע' 127 ואילך.
 (7) ראה סידור (עם דא"ח) שער הל"ג בעומר דש, סע"ב ואילך.

וכשם שהדברים אמורים ביום ההסתלקות, כן הוא גם בכל שנה ושנה — כדאיתא בכתבי האריז"ל⁸ על הפסוק⁹ "והימים האלה נזכרים ונעשים", שבכל שנה ושנה, בבוא היום שבו אירע מאורע מסויים, הנה כאשר "נזכרים" הדברים כדבעי, אזי "נעשים", שענין זה חוזר ונשנה עוה"פ — שביום ה"יאָרצייט" חוזר ונשנה עוה"פ הענין שנפעל בשנת ההסתלקות, שכל הענינים מתעלים לשרשם היותר עליון.

ומצד זה, הנה גם ע"פ נגלה ישנו הדין דאמירת קדיש ביום היאצ"ט — דאף שלאחרי י"א חודש מפסיקים לומר קדיש, כיון שבודאי נסתיימו ונתבטלו כבר כל עניני הדינים כו', אעפ"כ, לאחרי חודש, ביום היאצ"ט, וכן בכל שנה ושנה, אומרים קדיש — כי, אמירת הקדיש ביום היאצ"ט אינה ענין של ביטול הדינים, כי אם, מצד עליית הנשמה¹⁰.

ואע"פ שענין העליות ישנו תמיד, כידוע¹¹ שזהו מ"ש וקדושים בכל יום יהלולך סלה¹², מ"מ, אין זה בדומה לעליות שביום ההילולא, שאז העליות הם באין ערוך, וכאמור, שביום זה נעשית העלי' להשורש היותר עליון.

ומלבד כללות הענין דעליית הנשמה עם כל הענינים שפעלה בעלמא דין, שישנו אצל כל איש ישראל, ישנו ענין נוסף אצל אלו שעליהם נאמר¹³ "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", היינו, שעבודתם נמשכת גם לאחרי ההסתלקות, בבחינת גידולין וגידולי גידולין כו'¹⁴ — שביום ההילולא נעשית עלי' גם בהגידולין וגידולי גידולין, שהם תלמידיו ותלמידי תלמידיו, שגם הם עולים לשרשו היותר עליון.

ולכן, כאשר עומדים ביום שלפני יום ההילולא של אדמו"ר הזקן, שאז נעשית גם עלי' לכל השייכים אליו, הרי זה הזמן המתאים לחשוב ולהתבונן מה הי' רצונו של אדמו"ר הזקן.

ועל זה אומר הצמח-צדק,

— שהי' ה"מקבל" של אדמו"ר הזקן, שכן, אף שבשלשלת הנשיאים הי' באמצע אדמו"ר האמצעי, מ"מ, קיבל הצ"צ מאדמו"ר הזקן באופן ישיר, וכידוע הסיפור¹⁵ שבגלל שאמו של הצ"צ מסרה נפשה במקום

לג, ד. ובכ"מ.

(12) נוסח תפלת העמידה.

(13) תענית ה, ב.

(14) ראה תניא אגה"ק סו"ס זך.

(15) ראה קונטרס "הרבנית דבורה לאה"

(קה"ת תשנ"ג). וש"נ.

(8) ראה רמ"ז בס' תיקון שובבים. הובא

ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

(9) אסתר ט, כח.

(10) ראה כתבי האריז"ל — הובא בלחם

הפנים ובשירי ברכה לשו"ע יו"ד סוסשע"ו.

(11) ראה לקו"ת בהר מא. ב. בהעלותך

אדמו"ר הזקן כו', הבטיח לה אדמו"ר הזקן ללמוד עם בנה ולחנך אותו
 כאב הלומד ומחנך את בנו —

שרצונו של אדמו"ר הזקן בתורת החסידות הי' — להאיר גם את
 הלא טוב, לידע אודות הרע שבעצמו, כדי לתקן אותו.

ג. ויובן ע"פ דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁶ בשם אביו, כ"ק אדמו"ר
 (מהורש"ב) נ"ע, בביאור החילוק שבין יציאת מצרים כפשוטו ליצי"מ
 ע"פ חסידות ("דער חסידישער יצי"מ") — שיצי"מ כפשוטו היתה בדרך
 שבירה ועזיבה, ואילו יצי"מ ע"פ חסידות היא בדרך בירור ותיקון ועלי'.
 והענין בזה:

ביצי"מ נאמר¹⁷ "ונצלתם את מצרים", כידוע הפירוש בזה¹⁸
 שהוציאו ממצרים את כל ניצוצות הקדושה, ולא נשאר שם ניצוצות
 קדושה כלל, ועי"ז בטלה המציאות דמצרים, ש"לא נשאר בהם עד
 אחד"¹⁹, ולכן נצטוו בניי "לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם"²⁰.

כלומר: ביצי"מ לא נפעלה עלי' במצרים, "ערות הארץ"²¹, אלא רק
 הוציאו משם את ניצוצות הקדושה, ואילו במצרים עצמה נעשה ענין של
 שבירה.

ואילו הענין דיצי"מ ע"פ חסידות, יציאה ממצרים וגבולים, הוא
 — לא לבטל ולשבור את המצרים וגבולים, אלא אדרבה, להעלות גם
 אותם לקדושה.

וזהו גם תוכן הפתגם הנ"ל — שהכוונה דתורת החסידות היא
 להאיר ולתקן את הרע עצמו.

וע"ד שמצינו בגמרא²² ש"זדונות נעשו לו כזכויות", שכן, בכל דבר
 ישנו ניצוץ אלקי, ועד כדי כך, שגם הניצוץ שבג' קליפות הטמאות שעליו
 נאמר²³ "נר רשעים ידעך", הרי הוא בכל זאת ניצוץ אלקי²⁴, ולכן צריכים
 לבררו ולזככו ולהעלותו כו'.

16) ראה סה"ש תרצ"ט ריש ע' 326. 21) מקץ מב, ט. שם, יב. וראה קה"ר
 אג"ק שלו ח"ד ע' תפח (נעתק ב"היום יום" פ"א, ד.
 כה טבת). 22) יומא פו, ב.
 17) פרשתנו ג, כב. 23) משלי יג, ט. ועוד. וראה גם תו"מ
 18) ראה ל"ת להאריז"ל ר"פ תצא. לקו"ש חכ"ה ע' 159. וש"נ.
 ח"ג ע' 823 ואילך. חל"א ע' 50. וש"נ. 24) ראה גם ד"ה נר חנוכה דש"פ וישב
 19) בשלח יד, כח. פ"ד (לעיל ע' 237).
 20) שם, יג.

ד. וע"פ המדובר בהתוועדות שלפנ"ז²⁵ שתורת אדמו"ר הזקן "היא היא תורת הבעש"ט ז"ל", אלא, שאדמו"ר הזקן המשיך וביאר זאת בחכמה בינה ודעת של נפש האלקית, ועי"ז גם בחב"ד של נפש הבהמית, כך, שגם נה"ב תוכל להבין זאת — הנה ענין הנ"ל מצינו גם בתורת הבעש"ט:

ידועה תורת הבעש"ט²⁶ על הפסוק²⁷ "כי תראה חמור שונאך וגו'": "כי תראה חמור" — כאשר תסתכל בעיון טוב בהחומר שלך שהוא הגוף, אזי תראה — "שונאך", שהוא שונא את הנשמה המתגעגעת לאלקות ורוחניות, ולכן הוא "רובץ תחת משאו", המשא דתומ"צ, והיינו, שענין התומ"צ נחשב אצלו ל"משא", ומתעצל לשאתו. ואעפ"כ, אין זו הדרך שהנשמה תהי' מונחת בענינים רוחניים, ואילו את הגוף ישבור ע"י סיגופים ותעניות, אלא סדר העבודה הוא — "עזוב תעזוב עמו", היינו, לעבוד את ה' יחד עם הגוף, לבררו ולזככו.

אמנם, בתורת הבעש"ט יכולים לטעות ולחשוב שהמדובר הוא רק בנוגע לענין הגוף, דהיינו, בעניני הרשות בלבד, אבל לא בענין של רע; ועל זה מבאר אדמו"ר הזקן בתורת חסידות חב"ד, שצריכים להאיר ולתקן גם את הרע, כי, גם בו יש ניצוץ אלקי, בכדי לתקנו.

ה. אך עדיין צריך להבין:

תיקון הרע — הרי זה עבודה גדולה ביותר, וכדאיאתא בגמרא²² שהענין ד"זדונות נעשו לו כזכיות" הוא ע"י תשובה מאהבה דוקא, וכמבואר בתניא²⁸ שהכוונה בזה היא ל"אהבה רבה וחשיקה ונפש שוקקה . . וצמאה נפשו לה' כארץ עיפה וציי".

וא"כ, נשאלת השאלה: כיצד יכולים לתבוע עבודה גדולה כזו אצל כל אחד מישראל?

ומה גם שתובעים זאת לא רק בר"ה ועשי"ת, אלא תובעים שיהי' זה סדר העבודה בכל השנה, ו"בכל דרכיך דעהו"²⁹, שכל הענינים שיש להם שייכות ליהודי, ועד אפילו ג' קליפות הטמאות, צריך לתקן אותם! ו. והמענה על זה — בהתחלת פתגם הצ"צ הנ"ל — שדרכי

27 משפטים כג, ה.

28 פ"ז.

29 משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות

ספ"ג.

25 שיחת י"ט כסלו בתחלתה (לעיל ע'

171 ואילך). וש"נ.

26 ראה כתר שם טוב בהוספות סכ"א.

וש"נ (נעתק ב"היום יום" כח שבט).

החסידות היינו שכל החסידים יהיו כמו משפחה אחת, ע"פ התורה באהבה:

ידוע מאמר אדמו"ר האמצעי³⁰, שכאשר שני יהודים מדברים יחד בעניני עבודה, אזי ישנם שתי נפשות אלקיות כנגד נפש בהמית אחת. — והרי ע"פ דין "חד בתרי בטיל"³¹, ועד שיש דעה³² שנהפך האיסור להיות היתר.

ויתירה מזה בפתגם הנ"ל — שכל החסידים חיים כמו משפחה אחת, והיינו, שמצרף את עצמו לכל קהל החסידים.

ומוסיף, "ע"פ התורה באהבה", כי, יכול להיות קשר שעליו נאמר³³ "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר", ולכן מדגיש שצריך להיות ע"פ התורה, ואז נעשית אהבה אמיתית, וכמבואר בתניא³⁴ שאהבה אמיתית יכולה להיות רק כאשר עושים נפשם עיקר וגופם טפל.

וכאשר ישנו ענין האחדות, אזי "ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך"³⁵, היינו, שכאשר "כולנו כאחד" אזי נמשך הגילוי ד"באור פניך", והרי "באור פני מלך חיים"³⁶, וכידוע³⁷ המשל מהנידון למיתה רח"ל, שכאשר רואה את פני המלך אזי "באור פני מלך חיים", והיינו, שנמשך חיות גם במקום המיתה.

וזוהי הדרך כיצד להגיע להענין שדורשת תורת החסידות — להמשיך חיות גם במקום של היפך החיים, ולתקן גם את הרע.

ז. ובעבודה זו שתובע אדמו"ר הזקן בכל הזמנים — ניתוסף עליו גדול יותר בבוא יום ההילולא, שאז נעשית העלי' להשרש היותר עליון, ובכל שנה ושנה העלי' היא גדולה יותר.

וע"ד שמצינו בנוגע ליום ההסתלקות של משה רבינו:

אמרו רז"ל³⁸ "חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד". אמנם, ידוע ביאור הרב המגיד³⁹ שביום הסתלקותו זכה משה

(35) ברכת "שים שלום" בתפלת העמידה.

(36) משלי טז, טו.

(37) סה"מ עת"ר ע' קח. המשך תער"ב

ח"ג ע' א"שכא. ועוד.

(38) ר"ה כא, ב. וש"נ.

(39) ראה מגיד דבריו ליעקב בהוספות

סל"ד. וש"נ. וראה גם לקו"ש חכ"ד ע' 257.

וש"נ.

(30) ראה סה"ש תרצ"ז ע' 210. וש"נ.

תו"מ — רשימת היומן ע' תנו (נעתק ב"היום יום" כ טבת).

(31) טוש"ע יו"ד רסק"ט.

(32) ראה ב"י שם (ד"ה ומותר לאדם). ט"ז

שם סק"ב. ועוד.

(33) ישע"י ח, יב. וראה סנהדרין כו, א.

(34) רפל"ב.

רבינו גם לשער הנו"ן, וכמרומוז בענין עליית משה להר נבו ביום הסתלקותו, ש"נבו" היינו "נו"ן בו", שהו"ע שער הנו"ן.

והרי שער הנו"ן כולל בו את כל מ"ט השערים, וככל שתגדל העלי' במ"ט השערים, אזי גדולה יותר העלי' לשער הנו"ן ביום ההסתלקות, ובשער הנו"ן גופא נעשית העלי' בעומק יותר.

ומכל זה מובן שביום זה צריכים ליקח את הנתנת־כח לחיות כולם כמו משפחה אחת, באהבה ע"פ תורה, ועי"ז נעשה "באור פני מלך חיים", להמשיך חיות ולהאיר בכל הענינים, ועד לענינים היותר תחתונים, שגם בהם יומשך החיות של התורה, תורת חיים, ומצוותי', עליהם נאמר⁴⁰ "וחי בהם".

*

ח. ענין הנ"ל קשור גם עם פרשת השבוע — "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה"⁴¹:

ובהקדמה — שבספר שמות מתחיל כללות ענין הגלות, כי, אע"פ שבספר בראשית מסופר כבר אודות הירידה למצרים⁴², הרי עדיין אין זה ענין הגלות, כפי שמביא רש"י⁴³ (מהמדרש⁴⁴) "שכל זמן שאחד מן השבטים⁴⁵ קיים לא הי' שעבוד, שנאמר⁴⁶ וימת יוסף וכל אחיו, ואח"כ ויקם⁴⁷ מלך חדש" — שנתחדשו גזרותיו⁴⁸, שתמורת זה שבתחלה אמר "ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ"⁴⁹, גזר עליהם גזירות קשות.

כלומר: ספר בראשית נקרא "ספר הישר"⁵⁰, כיון שבו מסופר אודות האבות שנקראו "ישרים"⁵¹, והרי ענינם של האבות הוא היפך ענין הגלות (שהרי אפילו כל זמן שאחד מן השבטים קיים לא הי' שעבוד). ונמצא, שספר בראשית כולו — עד לסיומו, "וימת יוסף גו' ויישם בארון במצרים"⁵², וגם משך זמן לאחרי כן, שהרי כמה מהשבטים האריכו ימים

גם תורה שלימה שמות עה"פ א, ו (אות מט).
וש"נ).

46 פרשתנו א, ו.

47 שם, ח.

48 פרש"י עה"פ.

49 ויגש מה, יח.

50 יהושע יו"ד, יג.

51 ע"ז כה, רע"א.

52 ס"פ ויחי.

40 אחרי יח, ה.

41 ריש פרשתנו.

42 ס"פ ויגש ואילך.

43 וארא ו, טז.

44 ראה הערה הבאה.

45 ובשמור"ר פ"א, ד: "כל זמן שיוסף הי' קיים לא הי' להם משוי של מצרים". ושם, ח:

"כל זמן שהי' אחד מהם קיים מאותן שירדו למצרים לא שעבדו המצרים בישראל" (ראה

יותר מיוסף — הוא קודם ענין הגלות; ואילו ענין הגלות מתחיל בספר שמות.

אמנם, אע"פ שענין הגלות שבספר שמות הו"ע של ירידה לגבי ספר בראשית, מ"מ, יש גם מעלה בספר שמות לגבי ספר בראשית, כי: ידוע שבשעת התחלת הגלות מתחילה כבר הגאולה — כפי שמצינו בגלות שלאח"ז שברגע החורבן נולד מושיען של ישראל⁵³, וכן הוא גם בגלות מצרים, שמיד כאשר "אנכי ארד עמך מצרימה", מתחיל הענין ד"אנכי אעלך גם עלה"⁵⁴.

וכיון שתכליתה וענינה של גאולת מצרים הוא מתן-תורה, כמ"ש⁵⁵ "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", נמצא, שמיד בהתחלת הגלות התחיל כבר הענין דמתן-תורה.

ומצד זה יש מעלה בספר שמות לגבי ספר בראשית — שהרי גדלה מעלת מ"ת (שמתחילה מיד בהתחלת הגלות, התחלת ספר שמות) לגבי עבודת האבות (ספר בראשית), כמארז"ל⁵⁶ "המצוות שעשו לפניך האבות ריחות היו, אבל אנו שמן תורק שמך".

ט. וע"פ האמור שיש מעלה בספר שמות, הרי זה צריך להיות מרומו בפסוק, ולכאורה מדובר בפסוק רק אודות ענין הירידה.

והנה, מצינו במדרש⁵⁷ על הפסוק "ואלה שמות בני ישראל גו' ראובן שמעון גו'", "שלא שינו את שמן, ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין", וכמארז"ל⁵⁸ "שהיו ישראל מצויינים שם", והיינו, שגם בענין ה"שם" שהו"ע חיצוני, "היו ישראל מצויינים". והרי ענין זה הי' מיד בהתחלת הגלות, והיינו, שירידתם לגלות היתה באופן כזה שהבטיחו את עצמם ("זיי האָבן זיך באַוואָרנט") שישארו "מצויינים".

אמנם, אף שזוהי מעלה גדולה, הרי זה עדיין ענין של ירידה לגבי מעמד ומצבם קודם בואם למצרים, כי, הא גופא שצריכים להזהיר ולהבטיח שישארו "מצויינים", הרי זה מורה שיש נתינת-מקום שיהי' באופן אחר, משא"כ קודם בואם למצרים שאין צורך כלל באזהרה כזו. והנה, ישנו פירוש הבעש"ט⁵⁹ בענין ראובן שמעון לוי ויהודה —

56) שהש"ר פ"א, ג (א).

57) ויק"ר פל"ב, ה.

58) הגש"פ פיסקא "במתי מעט".

59) כש"ט סל"א. סת"ג.

53) ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר

פ"א, נא.

54) ויגש מו, ד.

55) פרשתנו ג, יב ובפרש"י — משמו"ר

פ"ג, ד.

ש"כמו שיש שמות השבטים בקדושה, כן יש בקליפה, והוא, ראובן, ראוי שאני בן, שמעון, שעושה הטוב כדי שיהי' שמעו בכל העולם, לוי, שיתחבר לאנשי מעשה כדי יהודה פי' כדי שיודו וישבחו אותו."

ולכאורה, הרי זה פירוש הפכי מפירוש המדרש:

לפירוש המדרש — כיון שמדגישים את המעלה בכך שגם בהיותם במצרים לא שינו את השמות ראובן ושמעון כו', הרי מובן, ששמות אלו הם שמות המעלה.

וכן מובן גם ע"פ המבואר בתו"א⁶⁰, ש"ראובן הוא .. בחי' ראי' (דחכמה) .. הגורמת המשכת בחי' האהבה .. (ו)שמעון .. כי שמע ה', בחי' שמיעה מרחוק .. בחי' יראה .. (ו)לוי, ילוה אישי אלי .. שיורד ונמשך אא"ס ב"ה מלמעלה למטה .. (ו)יהודה .. בחי' הודאה הוא בחי' בטול והתכללות באא"ס ב"ה .. בחי' ההשתחוואות שבתפלת שמ"ע .. ביטול במציאות ממש לגמרי" — שמזה מובן ששמות אלו הם שמות המעלה.

ואילו לפי פירוש הבעש"ט הרי זה להיפך — שהרי שמות אלו מורים על ענין הגאווה, שהו"ע היותר תחתון, כידוע שגאווה היא המקור לכל המדות הרעות⁶¹.

ויש לבאר זה, בהקדם הידוע⁶², שאע"פ ש"שבעים פנים לתורה"⁶³, ויתירה מזה, כדאיתא בכתבי האריז"ל⁶⁴ שבכל ענין ישנם ששים ריבוא פירושים ע"ד הפשט, וכן ע"ד הרמז, ע"ד הדרוש וע"ד הסוד, הרי להיותם כולם פירושים בפסוק אחד, קשורים הם זה בזה, ועולים בקנה אחד.

ועד"ז בנדו"ד, שפירוש המדרש מתאים עם פירוש הבעש"ט — כי, "ראובן ושמעון סלקין" פירושו, שגם השמות ראובן ושמעון כו' כפי שמורים על ענין הגאווה, הנה גם בהם פעלו עלי'.

כלומר: לפי הפירוש הפשוט ב"ראובן ושמעון סלקין" — יצאו ממצרים רק עם שמות המעלה, ואילו את החסרונות השאירו במצרים. אמנם, כל זה הוא לפי הפירוש הפשוט ביציאת מצרים; אבל

(60) ויחי מה, א ואילך.

(61) ראה סה"מ תש"ט ע' 119, ובהנסמן בהערות כ"ק אדמו"ר שליט"א שם. סה"מ פר"ת ס"ע רצב ואילך. תש"ב ע' 52 ואילך. ועוד.
(62) ראה לקו"ש ח"ג ע' 782. ועוד.

(63) במדב"ר פי"ג, טז. ובכ"מ.

(64) שער הגלגולים הקדמה יז. וכ"כ בש' רוה"ק בענין היחודים על קברי צדיקים הקדמה ג' (קח, ב). לקוטי מהרח"ו שבסוף שער מאמרי רז"ל להאריז"ל.

הפירוש החסידי ביצי"מ הוא כפירוש הבעש"ט — ש"ראובן ושמעון סלקין" היינו שהעלו גם את השמות ראובן ושמעון כפי שמורים על ענין הגאווה, שזהו כללות ענין החסידות, שגם את הרע צריך לתקן.

י. וזוהי המעלה שבספר שמות לגבי ספר בראשית — שבו מתחיל ענין התשובה, והרי גדלה מעלת בעלי תשובה ממעלת צדיקים גמורים, וכפי שמבאר הרמב"ם⁶⁵ ש"אהוב ונחמד הוא לפני הבורא .. ולא עוד אלא ששכרו הרבה וכו'".

וזוהו גם דיוק לשון הצ"צ שצריך לתקן את הרע — כידוע⁶⁶ בפירוש "תיקונין" שהם מתקנים ופועלים גם בהאור, והיינו, שע"י עבודת הנשמה לתקן את הרע ניתוסף עילוי גם בהנשמה, וכמעלת הבעל-תשובה כו'.

ועל"י זו באה ע"י הגלות דוקא, והו"ע העל"י שלאחרי הירידה, שהיא על"י נעלית יותר, ועז"נ⁶⁷ "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ".

ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"⁶⁸ — שדוקא ע"י גלות זה האחרון זוכים לגילוי פנימיות התורה שיתגלה לעתיד לבוא⁶⁹, וזהו "כן יפרוץ", שזוכים להענין ד"ופרצת", ע"י "עלה הפורץ לפניהם"⁷⁰, דא מלכא משיחא⁷¹, בקרוב ממש.

יא. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ואלה שמות בניי גו'⁷².

<p>(70) שם ב, יג. (71) ראה ב"ר פפ"ה, יד ובפרש"י שם. אגדת בראשית ספס"ג. (72) סיום ההתוועדות חסר (המו"2).</p>	<p>(65) הל' תשובה פ"ז ה"ד. (66) ראה תו"א ר"פ וירא. ובכ"מ. (67) פרשתנו א, יב. (68) מיכה ז, טו. (69) ראה תו"א ריש פרשתנו. ובכ"מ.</p>
--	--